

Висновок

до проекту Закону України

«Про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» щодо забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу»

1. Міністерство енергетики України опрацювало проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» щодо забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу» (від 06.07.2020 реєстраційний № 3800), внесений народним депутатом України Жупаниним А.В. та іншими (далі – законопроект).

2. Законопроектом передбачається внести наступні зміни до Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон):

оператор газотранспортної системи має право отримати від замовників послуг транспортування фінансове забезпечення виконання зобов'язань, зокрема у формі гарантій, для усунення наслідків невиконання замовниками обов'язків щодо здійснення будь-якої плати за договором транспортування природного газу. Порядок надання фінансового забезпечення, зокрема вимоги до банківських гарантій та вимоги до банків-гарантів, визначаються Регулятором у прозорий та недискримінаційний спосіб;

для мінімізації потреб оператора газотранспортної системи у вчиненні балансуючих дій запроваджується нова послуга для учасників ринку природного газу – тримання природного газу в газотранспортній системі;

з метою мінімізації несанкціонованих відборів газу удосконалюється механізм визначення постачальника «останньої надії» та врегульовується порядок його взаємодії з операторами газорозподільних систем в частині передачі даних про споживача, який втратив постачальника, для гарантування поставок газу;

спрощення механізму призначення контролера – особи, яка є відповідальна за моніторинг та звітування щодо стану виконання вимог про відокремлення і незалежність оператора газотранспортної системи.

врегулювання порядку надання послуги із переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами.

для проведення розрахунків за послуги розподілу природного газу оператори газорозподільних систем відкривають в установах уповноважених банків поточні рахунки із спеціальним режимом використання для зарахування коштів, що надходять як плата за послуги розподілу природного газу від споживачів. Кошти перераховуються згідно з алгоритмом розподілу коштів, затвердженим Регулятором, виключно на:

- 1) поточний рахунок оператора газорозподільної системи;
- 2) поточний рахунок оператора газотранспортної системи.

Міненерго вважає зміни до статті 4 Закону в частині уповноваження НКРЕКП визначати порядок надання фінансового забезпечення оплати послуг

транспортування природного газу, такими, що не відповідають вимогам чинного законодавства. Системний аналіз положень законодавства дає підстави дійти висновку про те, що встановлення вимог та обмежень до діяльності банків входить виключно до сфери повноважень та компетенції Національного банку України і не може бути встановлено іншим органом. Встановлення будь-яких обмежень щодо виду послуг, в тому числі права видачі банківських гарантій, які можуть надаватись тим чи іншим банком в Україні за умови наявності діючої ліцензії є недопустимим.

Також пропонуємо вилучити із тексту законопроекту зміни до статті 15 Закону в частині удосконалення механізму визначення постачальника «останньої надії».

Процедуру проведення конкурсу з визначення постачальника «останньої надії» (далі – конкурс) встановлено Порядком проведення конкурсу з визначення постачальника «останньої надії» (далі – Порядок), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 № 809 (зі змінами).

Згідно з положеннями Порядку, за результатами конкурсу 10.07.2020 Конкурсною комісією з визначення постачальника «останньої надії» переможцем обрано ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України».

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22.07.2020 №917-р ТОВ «Газопостачальна компанія «Нафтогаз України» було визначено постачальником «останньої надії» на ринку природного газу строком на три роки як переможця конкурсу.

Також, зазначаємо, що в запропонованій авторами статті 32-1 законопроекту, відсутнє безпосереднє визначення послуги тримання природного газу в газотранспортній системі. Водночас, варто зазначити, що статтями 43 та 44 глави IX «Послуга зберігання газу в трубі» згідно Регламенту Комісії (ЄС) № 312/2014 від 26.03.2014 яким запроваджено Мережевий кодекс балансування газу в транспортних системах (далі – Мережевий кодекс) визначено загальні положення та умови надання послуги зберігання газу в трубі. Відповідно до положень вказаних статей, правила та умови надання послуги зберігання газу в трубі повинні відповідати принципу, що замовники послуг транспортування несуть відповідальність за балансування своїх подач та відборів протягом газової доби, а оператор газотранспортної системи може запропонувати замовникам послуг транспортування послугу зберігання газу в трубі після затвердження відповідних умов національним регулятором. Пунктом 6 статті 43 Мережевого кодексу визначено, що замовники послуг транспортування повідомляють оператора газотранспортної системи про використання послуги зберігання газу в трубі, шляхом подання номінацій та реномінацій. Водночас, відповідно до пункту 2 статті 44 оператор газотранспортної системи надає перевагу зменшенню обов'язків щодо балансування протягом доби перед наданням послуги зберігання газу в трубі.

Разом з тим, відповідно до положень законопроекту, послуга тримання природного газу в газотранспортній системі йде у прив'язці до послуги

транспортування природного газу і тарифи на послугу тримання природного газу у газотранспортній системі розраховуються відповідно до методології визначення тарифів на послуги транспортування природного газу та затверджуються Регулятором.

Також пунктом 4 статті 32-1 законопроекту визначено, що вартість послуг з тримання природного газу у газотранспортній системі має стимулювати замовника використовувати послуги із зберігання природного газу у газосховищах при замовленні таких послуг на строк, більше ніж сім днів. Функція зберігання газу в газотранспортній системі повинна надаватися на конкурентних засадах.

Враховуючи вищевикладене, залишається незрозумілим межа розмежування між визначенням, коли це існуюча послуга з транспортування природного газу газотранспортною системою, а коли, запропонована авторами законопроекту, нова – тримання природного газу в газотранспортній системі. Таким чином, за доцільне вважаємо суб'єкту права законодавчої ініціативи надати більш детальні роз'яснення щодо відповідності та необхідності запровадження нової послуги тримання природного газу в газотранспортній системі та надати чітке визначення терміну.

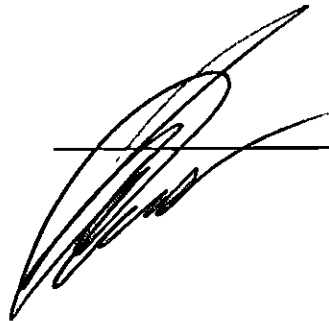
3. Мінфін підтримав законопроект.

Мін'юст та НКРЕКП надали зауваження.

Мінекономіки не надав позиції.

4. Міністерство енергетики України підтримує законопроект за умови суттєвого доопрацювання та врахування вищевикладених зауважень.

**В. о. Міністра енергетики
України**

Ольга БУСЛАВЕЦЬ